

GÖTEBORGS 8:E BAPTISTFÖRSAMLING

VÄLJ LIVET

5 Mos 30:11-20 • Predikan G8B kvällsgudstjänst 2023-12-31 (Fågelbergskyrkan) • Johnny Lithell

INLEDNING

Femte Mosebok är ett antal predikningar som Mose höll när han var en mycket gammal man och stod inför slutet. När man står inför slutet duger inte vilka ord som helst. Förgängligheten och meningslösheten i så mycket av det vi säger blir uppenbar och plötsligt upptäcker vi att om vi verkligen ska säga något med väsentligt innehåll så blir vi tysta.

Här är vi i ett sammanhang där Mose som i sitt livs allra sista dagar, kanske i sin allra sista predikan. Det är oerhört ödesmättat när han ställer dem att välja mellan liv och död och han vädjar till dem att välja livet.

Bibeln beskriver att vi som människor i detta liv ställs inför ett vägskäl. På den ena sidan har vi en bred och bekväm väg som leder till död – till evig fördömmelse, till ensamhet och mörker. På den andra sidan har vi en smal väg som leder till liv och liv i överflöd. Som leder till ett så fullödigt liv att det liv vi lever just nu knappast kan kallas liv i jämförelse med vad som väntar. Mose säger: ”jag har presenterat dessa två vägar för er. Ni får välja. Välj det goda, välj livet!”

Puritanen Thomas Manton ger en illustration och säger att

En kärls bristande hållbarhet syns inte när det är tomt, utan när det är fyllt med vatten; då ska vi se om det läcker eller inte.

//The unsoundness of a vessel is not seen when it is empty, but when it is filled with water, then we shall see whether it will leak or no.

Hans poäng är att det är när vi som människor är fyllda, det vill säga, när vi upplever välgång, som det visar sig om vi är hållbara eller inte. Det är kanske vår svåraste prövning. När vi går igenom lidande kastar vi oss på Gud och ber om hans hjälp. Men vad händer med våra böner när det går väl för oss? När andra berömmar oss, blir vi högmodiga? När vi har mycket pengar, tror vi att vi inte behöver honom?

Ni minns att när kung David vallade får eller när han flydde för sitt liv undan kung Saul var han full av dygd och förtröstan. Men när han levde i medgång och tog det lugnt på palatsets tak visade sig några av hans mörkaste sidor.

Alla vi som individer lever med ett visst mått av lidande, vissa mer och andra mindre, och för det mesta kan vi se åtminstone i efterhand att lidandet har gjort oss gott. Också vi som församling har upplevt motgångar, och utan tvekan finns det stora och viktiga områden där vi har mycket att lära. Men jag skulle ändå säga att vi har upplevt långt mer välgång än motgång. Det kallar på ödmjukhet och eftertänksamhet.

Därför tar vi en paus från den vanliga predikoserien under den här nyårsaftonen och istället tar jag fram den här ödesmättade texten och ger en lite längre predikan än vi brukar på kvällarna. Här finns en viktig lärdom för alla kristna i alla tider, men min bön är att vi idag och inför det år som ligger framför gör den till vår på ett särskilt sätt. Vi står inför ett val mellan liv och död, mellan välsignelse eller förbannelse. Så låt oss påminna oss om vilka vi är och vart vi är på väg.

Det finns inte tid för att gå igenom hela texten, men jag vill i denna predikan lyfta fram tre detaljer ur texten. Tre livsviktiga punkter som jag önskar att hela världen fick höra, men inte minst de som kallar sig kristna. Den *första* punkten är att (1) *frälsningen är tillgänglig och nära*. Den *andra* punkten handlar om (2) *frälsningens hotfulla implikationer*, och den *tredje* punkten handlar om (3) *vägen till livet*.

I. FRÄLSNINGEN ÄR TILLGÄNGLIG OCH NÄRA

Mose betonar flera gånger hur Guds bud är *nära och tillgängligt*. I vers 12 säger han att det inte är uppe i himlen så att man behöver på något sätt ta sig upp i himlen och hämta ner det. I vers 13 säger han att det inte är på andra sidan havet så att man behöver fara över havet för att hämta det. Nej, säger han i vers 14, *ordet är dig mycket nära*.

A. Intellectuellt tillgängligt

Det innebär två saker. För *det första* är Guds ord *intellektuellt tillgängligt*.

Under hela historien har människan attraherats till olika mysteriekulturer där någon vis och upphöjd figur har fått tillgång till en främmande kunskap, man har fått inblick i hemligheterna om livet och döden. Man har fått kryptiska meddelanden och berättelser som bara de invigda kan få inblick i om man visar sig värdig, inte sällan efter att man genomgått olika riter och svurit evig trohet till den hemliga, sekteristiska sällskapet.

Men det är raka motsatsen till vad Mose säger. Gång på gång slår han fast: ”Gud själv, Gud den allmäktige, Gud den högste, kom ner till oss. Han kom till berget Sinai och talade till oss ur molnet. Ni hörde honom allihopa! Ordet är dig nära – du behöver inte vara högintellektuell forskare och vetenskapsman, du behöver inte gå igenom dunkla och mystiska riter, du behöver inte gå igenom tio grader i ett hemligt sällskap för att hemligheten långsamt ska uppenbaras för dig. Det är totalt främmande och absolut oförenligt med vad Bibeln lär.

Du behöver inte åka på dyra retreatar och sitta tyst och meditera för att få inblick i livets och dödens hemligheter. Du behöver inte gå pilgrimsvandringar och titta på mytomspunna stenar och relikier. Sånt sysslar man med i andra religioner, men för Mose är det totalt främmande, därför att *ordet är dig nära*. Det är inte dunkelt och komplicerat. Det är enkelt. Det är klart och tydligt. Du kan läsa innantill.

B. Inga komplicerade handlingar

För det andra krävs det inga komplicerade eller storslagna handlingar för att få del i frälsningen.

När Paulus citerar den här texten i Rom 10 säger han ”avgrunden” om det som Mose kallar ”havet”. I den hebreiska språkvärlden representerar havet kaoset. Det är en bild för död och förstörelse. Mose säger att ordet inte är på andra sidan havet så att vi behöver åka över havet

och hämta det. Vi behöver inte ta oss över kaosmakternas avgrund, vi behöver inte trotsa död och mörker i storslagna bravader för att få tag på det. Det är nära och tillgängligt.

Gamla religioner (och nya också för den delen) är fulla av myter och sagor om hjältar som åstadkommer storslagna saker och därmed vinner frälsningen som belöning för deras bravader. De finns överallt. De besestrar mytologiska monster, de finner svar på svåra gåtor och genom mod och vishet uppnår de sina mål.

Indiana Jones

En mycket underhållande Hollywoodversion av en sådan berättelse är den tredje av Indiana Jones-filmerna, som på svenska heter "Indiana Jones och det sista korståget" ("Indiana Jones and the Last Crusade"). Den handlar om hur Indiana Jones och hans far söker efter den heliga graalen, därför att de tror att om man dricker från den heliga graalen får man evigt liv.

Det är verkligen ett äventyr. Det är fullt av faror och ledtrådar och gåtor. Den första ledtråden är "Guds väg: bara den botfärdige kan passera." Den andra ledtråden är "Guds ord: bara i Guds fotspår kan man fortsätta." Den tredje ledtråden är "Guds andedräkt: bara i ett språng från lejonets huvud ska han visa sig värdig."

First, is the path of God: Only the penitent man shall pass. Second, is the word of God: Only in the footsteps of God, shall he proceed. Last is the breath of God: Only in a leap from the lion's head shall he prove his worth.

Alla dessa berättelser genom hela historien avslöjar något djupt mänskligt. Vi söker efter frälsningen, och har alltid gjort. Nu lika mycket som någonsin tidigare. Och för att vinna den måste vi visa oss värdiga. Vi måste resa över havet, vi måste trotsa kaosmakterna och besegra draken som vaktar skatten.

Naaman

Ett exempel på detta ur Bibeln är berättelsen om Naaman i 2 Kung 5. Naaman var en mäktig och framgångsrik syrisk general som drabbades av spetälska. Han visste att han skulle dö om inget övernaturligt hände. Han fick höra talas om Israels Gud och att det fanns en profet i Israel som kunde bota spetälska. Så han begav sig till profeten Elisha för att söka helande och frälsning från sin dödliga sjukdom.

Texten gör det helt uppenbart att Naaman ansåg sig vara ute på ett stort äventyr. Han tog med sig en stor skatt så han kunde köpa vad som helst. Han tog med sig rekommendationsbrev från kungen som kunde intyga att han var en man med stort mod. Han skulle visa att han var värdig!

Så kommer då detta pompösa följe och ställer sig utanför profeten Elishas hus. Men Elisha bryr sig inte ens om att komma ut. Han skickar istället ut en tjänare, en springpojke som säger till den store Naaman att han ska gå och tvätta sig i Jordanfloden. Naaman blev rasande och gav sig iväg. Det var det löjligaste han hört. "Gå och bada!" Han var ju inställd på att visa sig värdig. Han skulle trotsa faror och lösa gåtor. Gå och bada, ett barn kan bada! En dåre kan bada! Det är för enkelt! Det är löjligt! Vad är det för en Gud som lägger ribban så lågt? Vilken ovärdig typ som helst kan göra det. En tjuv kan göra det. En mördare kan göra det.

Det är den första punkten. Frälsningen är tillgänglig och enkel. Den är inte dunkel och mystisk, det krävs inga komplicerade handlingar för att vinna den. Den är gratis, den ges som en gåva av Gud. Den ges av nåd och inget annat.

II. FRÄLSNINGENS HOTFULLA IMPLIKATIONER

Men det leder oss in på den andra punkten som handlar om *frälsningens hotfulla implikationer*. Att frälsningen ges av nåd och inte som belöning för något vi åstadkommit är djupt provocerande och hotfullt. Därför att om frälsningen hade givits som belöning så skulle det ha inneburit att jag hade haft rättigheter. Jag skulle vara som en skattebetalare som kunde hävda att eftersom jag gör rätt för mig har jag rätt att förvänta mig vissa gentjänster av samhället. Jag kan ställa krav. Jag är inte skyldig någon något.

Men om frälsningen ges av nåd – då kan jag aldrig hävda några rättigheter. Då finns det inget område i livet som jag kan säga är mitt eget. Om frälsningen ges av nåd tillhör jag helt och hållet den Gud som gett mig frälsningen.

Ni har blivit köpta

Naaman ställdes inför nådens hotfullhet. Under många års tid hade han byggt upp en egen själv rättfärdighet, men när han ställdes inför Guds nåd var det den mest formidabla attack han någonsin uthärdat. Han insåg att ”om jag tar emot detta har jag ingenting jag kan berömma mig av. Hela grunden för min identitet kommer att smulas sönder. Hela mitt liv, hela mitt jag kommer att tillhöra Gud. All ära kommer att tillhöra honom och hela mitt liv kommer att handla om att älska honom och leva för honom.” Samtidigt såg de alternativet: ”Om jag inte tar emot nåden kommer jag att lämnas åt mig själv och döden dö.”

Ser du vägskalet Mose ställer oss inför? Du behöver inte fara över havet för att hämta frälsningen. Det spelar ingen roll vilka tekniker eller spektakel du kan ställa till med. Ordet är dig nära. Du får Guds frälsning helt och hållet av nåd. Det är livet vi talar om. Du behöver inte ta ett språng från lejonets huvud för att visa dig värdig. Han *gör* dig värdig.

Men om du tar emot nåden tillhör du inte dig själv. Paulus säger att de som är kristna inte tillhör sig själva. De har blivit köpta och priset är betalt. Det enda vi kan göra är att ära Gud och njuta av honom för evigt. Det enda vi kan göra är att leva för honom och hoppas bara på honom.

Eller också kan vi försöka klara oss själva, berömma oss av oss själva och leva för oss själva. Det är vägen till döden; evig fördömmelse, ensamhet och mörker. Det finns inget mellanting. Det är en omöjlighet att vara kristen och leva lite för Gud och lite för sig själv.

Innan vi går vidare: ser du vilken ödmjukhet detta måste leda till? Allt är en gåva från honom. Det finns inget vi kan berömma oss av. Det finns inget i den kristne som gör honom eller henne mer kvalificerad än någon annan. Det finns ingen som helst grund för att se ner på någon annan. Det måste innebära, å ena sidan, att vi inte kan ta oss själva på alltför stort allvar, eftersom det är *han* som frälst oss och tillräknat oss *sin* egen rättfärdighet. Å andra sidan kan vi inte heller se ner på oss själva eftersom han har *frälst* oss och tillräknat oss *sin rättfärdighet*. Det leder in i ett liv där Gud ständigt står i centrum. Vi är skapade för att ära honom och njuta av honom.

III. VÄGEN TILL LIVET

Den tredje punkten kallar jag ”vägen till livet”. Här vill jag följa Mose exempel och än en gång göra klart vad som är vägen in till frälsningen, vad som *leder in* i detta eviga och fullödiga liv.

Tänk dig nu att du står vid vägskalet. På ena sidan har vi vägen till död och på andra sidan vägen till liv. Då är frågan: hur gör jag? Hur kan jag komma in på vägen som leder till liv?

Här är det förvirrande lätt att göra som i alla andra religioner, och det är lätt att förstå texten på det sättet också. Allt jag behöver göra är att lyda Gud. Att hålla hans bud. Och vi tänker, precis som den rike unge mannen som sökte upp Jesus, att ”det går ju bra. Inga problem. Titta vad bra jag är på att hålla buden. Nu måste Gud ge mig det eviga livet.” Eller, ”titta vad duktiga vi är som församling. Det här var ju inte så svårt. Vad håller alla andra församlingar på med egentligen?”

Gud är ditt liv

Men än en gång: det går inte att vinna frälsningen på det sättet. För att förstå vad Mose säger måste vi titta på den sista versen, vers 20. Den är lite knepig att översätta, och så långt jag uppfattar så misslyckas båda våra svenska översättningar med att föra fram versens allra viktigaste budskap.

I Folkbibeln står det i vers 19-20,

5 Moseboken 30:19-20 (SFB-15)

¹⁹[...] Välj då livet, så att du och dina efterkommande får leva, ²⁰genom att du älskar Herren din Gud och lyssnar till hans röst och håller dig till honom. Detta betyder liv och lång levnad för dig, [...].

Men jag tror, och andra översättningar (till exempel ESV) föreslår en annan översättning. Det det som blir fel i våra svenska översättningar är att det blir en felsyftning. När det står ”det betyder liv” uppfattar man att det betyder liv att lyssna till Guds röst och hålla sig till honom. Men det kan lika gärna översättas att ”*han* är liv och lång levnad för dig.” Det är en vanligare översättning av ordet och det passar bättre med betoningen på Gud i den föregående versen. Hör hur ESV översätter:

5 Moseboken 30:19-20 (SFB-15, reviderad)

¹⁹[...] Välj då livet, så att du och dina efterkommande får leva, ²⁰genom att du älskar *Herren* din Gud och lyssnar till *hans* röst och håller dig till *honom*. För **han är ditt liv** och lång levnad för dig, [...].

Det är en stor och viktig skillnad, därför att det blir än en gång tydligt *att vägen till Gud är Gud och inte vissa goda gärningar*.

Men vad innebär det då att Gud är vägen till Gud? Det innebär att Gud i Jesus Kristus har fullbordat lagen. Han levde det perfekta livet i enlighet med lagen. Han trotsade kaosmakterna och visade sig värdig. Hans rättfärdighet är fläckfri. Han var fullkomlig, och ändå straffades han som en lagbrytare. Det var vårt straff han tog, vår förbannelse, vårt mörker och vår ensamhet. Det var våra synder han bar. Han tog vår synd på sig och i gengäld tillräknar han oss sin rättfärdighet och framställer oss inför Fadern i sin egen fullkomlighet, utan fläck eller skrynkla.

Vägen till Gud Fadern går genom Gud Sonen; Jesus Kristus. Genom honom är vägen öppen.

Romarbrevet 10:9 (SFB-15)

⁹För om du med din mun bekänner att Jesus är Herren och i ditt hjärta tror att Gud har uppväckt honom från de döda, ska du bli frälst.

AVSLUTNING

Avslutningsvis vill jag säga som Mose: jag har idag ställt dig inför liv och död, välsignelse och förbannelse. Det är upp till dig att välja. Tiden är knapp, våra dagar är korta och vi vet inte hur många dagar vi får. Välj nu livet! Vänd dig bort från alla avgudar och distraktioner. Det finns inga mellanting eller halvmesyurer. Vänd dig bort från din egen självrättfärdighet och lev i hans överflödande liv. Låt inte din välgång och bekvämlighet förvirra dig.

Och vi som församling – låt oss fortsätta att hålla fast vid Kristus som om våra liv hängde på det, eftersom våra liv faktiskt hänger på det. Det är han som är vårt liv och inget annat. Det är gott och väl att försöka förstå och formulera vem Gud är och vad frälsningen är och mycket annat med så stor precision som möjligt. Det är gott och väl att söka att sträva efter att leva tillsammans som församling så trofast mot Bibeln som möjligt. Men, älskade vänner, låt oss aldrig bli förvirrade om vad som är vårt liv. Kristus är vårt liv. Han har köpt oss och priset är betalt. Därför tillhör vi inte oss själva utan allt vi är och allt vi har, det har vi i honom.